

1: Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

· 1.1 Produktidentifikator

· **Handelsnavn:** *P400 ABS Model*

· **1.2 Relevante, identifiserte anvendelser av stoffet eller stoffblandingen, samt anvendelser som frarådes**
 Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

· **Bruk av stoffet/ tilberedning** Filament for Stratasys® Inc. FDM™ modeller

· **1.3 Enkeltopplysninger om foretaket som leverer sikkerhetsdatabladet**

· **Produsent/leverandør:**

Stratasys, Inc.
 7665 Commerce Way
 Eden Prairie, MN 55344
 USA

Tel +1 952 937 3000
 Fax +1 952 937 0070

For information in Europe contact:

C.S.B. GmbH
 Düsseldorf StraÙe 113
 D-47809 Krefeld
 Germany

Tel.: +49-2151-6520860
 Fax: +49-2151-6520869
 E-Mail: info@csb-online.de

· **E-postadresse for den kompetente personen, som er ansvarlig for sikkerhetsdatabladet** sdb@csb-online.de

· **Avdeling for nærmere informasjon:** Avdeling produktsikkerhet

· **1.4 Nødnummer:** Se ovenfor eller neste giftinformasjonssentrale

2: Viktigste faremomenter

· **2.1 Klassifisering av stoff eller stoffblanding**

· **Klassifisering i henhold til EC-forskrift nr.1272/2008**

Produktet er ikke klassifisert i henhold til CLP-forordningen.

· **Klassifisering iht. europeisk direktiv 67/548/EEC eller 1999/45/EC bortfaller**

· **Klassifiseringssystem:**

Produktet må ikke merkes ifølge beregningsprosedyren fastlagt i "EFs almenne direktiv for klassifisering av tilberedninger" - siste gyldige versjon.

· **2.2 Etikettelementer**

· **Merking i.h.t. E0S-direktiver:**

Produktet er ikke merkningspliktig på bakgrunn av beregningsmetoden iflg. "EF's generelle klassifiseringsretningslinje for tilberedninger" i siste gyldige utgave.

De sikkerhetstiltak som er vanlige i omgang med kjemikalier skal overholdes.

· **Ytterligere informasjon:** bortfaller

· **2.3 Andre farer**

· **Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**

· **PBT:** Ikke brukbar.

· **vPvB:** Ikke brukbar.

3: Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

· **3.2 Kjemisk karakterisering: Blandinger**

· **Beskrivelse:** Polymer

· **Farlige innholdsstoffer:**

CAS: 100-41-4	etylbenzen	< 0,25%
EINECS: 202-849-4	 Xn R20; F R11	
Indeks-nummer: 601-023-00-4	 Flam. Liq. 2, H225; Acute Tox. 4, H332	

(fortsatt på side 2)

NO

Handelsnavn: P400 ABS Model

(fortsatt fra side 1)

· Andre ingredienser:

CAS: 9003-56-9 Polymer	akrylnitril-butadien-styren-copolymer	97%
---------------------------	---------------------------------------	-----

4: Førstehjelpstiltak

- **4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak**
- **Generelle informasjoner:** Klær som er tilsølt med produktet må fjernes.
- **etter innånding:**
Frisklufttilførsel, ved besvær oppsøkes lege.
Etter innånding av nedbryningsprodukter bringes den skadde til frisk luft og holdes i ro. Tilkall legehjelp.
- **etter hudkontakt:**
Etter kontakt med det smeltede produktet må det avkjøles hurtig med kaldt vann.
Stivnet produkt må ikke trekkes av huden.
Tilkall lege straks.
- **etter øyekontakt:**
Skyll øynene med åpne øyenlokk i flere minutter under rennende vann. Ved fortsatt besvær tilkall lege.
Fjern evt. kontaktlinser såfremt dette er lett mulig. Fortsett skyllingen.
- **etter svelging:**
Skyll munnen og drikk rikelig med vann.
Ved fortsatt besvær må lege konsulteres.
- **4.2 De viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **4.3 Indikasjon på omgående medisinsk hjelp eller påkrevet spesialbehandling**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

5: Tiltak ved brannslukning

- **5.1 Slokkemiddel**
- **Egnede slukningsmidler:**
CO₂ slukningspulver eller vann i spredt stråle. Større branner bekjempes med vann i spredt stråle eller med skum som er motstandsdyktig mot alkohol.
- **Av sikkerhetsgrunner ikke egnede slukningsmidler:** Vann i full stråle.
- **5.2 Spesielle farer som oppstår pga. substanser eller blandinger**
Kvelstoffoksyder (NO_x)
Kullmonoksyd (CO) og kulldioksyd (CO₂)
Irriterende gasser/damper
Under visse brannvilkår kan spor av andre giftige stoffer ikke utelukkes, som f.eks.:
Cyanvannstoff (HCN)
Styren
- **5.3 Informasjon vedr. brannbekjempelse**
- **Spesielt verneutstyr:** Bær åndedrettsbeskyttelse egnet for omgivelsesluften.
- **Ytterligere informasjoner**
Beholdere som er utsatt for fare kjøles med vann i spredt stråle.
Utbrente rester og kontaminert slukningsvann må bortskaffes i.h.t. myndighetenes forskrifter.

6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

- **6.1 Personlige vernetiltak, verneutstyr og prosedyrer ved nødsituasjoner**
Ta på personlig beskyttelsesdrakt.
Unngå støvdannelse.
Unngå innånding av støv
Unngå berøring med øynene.
- **6.2 Miljøverniltak:** La ikke produktet komme ned i kloakk/overflatevann/grunnvann.

(fortsatt på side 3)

NO

Handelsnavn: P400 ABS Model

(fortsatt fra side 2)

- **6.3 Metoder og materiale for oppsamling og opprensing:**
Ta opp mekanisk.
Oppsamlet materiale bortskaffes forskriftsmessig.
- **6.4 Henvisning til andre avsnitt**
Informasjoner om sikker håndtering, se kapittel 7.
Informasjoner om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8.
Informasjoner om bortskaffelse/deponering, se kapittel 13.

7: Håndtering og oppbevaring

- **7.1 Forholdsregler for sikker håndtering**
Unngå støvdannelse.
Oppstående støv/røk må ikke innåndes.
Unngå kontakt med øynene
Unngå kontakt med det hete produktet.
Grenseverdier for arbeidsplass må overholdes.
- **Henvisninger om brann- og eksplosjonsvern:** Ingen særlige tiltak nødvendig.
- **7.2 Vilkår for sikker lagring, inkl. eventuelle inkompatibiliteter**
- **Lagring:**
- **Krav til lagerrom og beholdere:** Myndighetenes forskrifter for vannvern skal overholdes.
- **Informasjoner om felles lagring:** ikke nødvendig
- **Ytterligere informasjon om lagervilkårene:**
Beholderne oppbevares på et godt ventilert sted.
Lagres kjølig og tørt i godt tillukkede beholdere.
Maksimal lagertemperatur: < 70 °C
- **7.3 Spesiell sluttbruk** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

8: Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

- **Ytterligere informasjon om utforming av tekniske anlegg:** Ingen ytterligere informasjon, se punkt 7.
- **8.1 Kontrollparametere**
- **Komponenter med grenseverdier for arbeidsplass som må overholdes:**
Følg alle arbeidsplass grenser for støv.

100-41-4 etylbenzen

AG (N)	20 mg/m ³ , 5 ppm HK
IOELV (EU)	Korttidsverdi: 884 mg/m ³ , 200 ppm Langtidsverdi: 442 mg/m ³ , 100 ppm Skin

- **Ytterligere informasjon:** Basis: listene som var gyldige ved oppstillingen.
- **8.2 Begrensning og kontroll av eksponering**
- **Personlig verneutstyr:**
- **Generelle verne- og hygienetiltak:**
Holdes adskilt fra næringsmidler, drikkevarer og fôrstoffer.
Ikke spis, drikk, røyk eller snus inn under arbeidet.
Støv/røyk/tåke må ikke innåndes.
Unngå berøring med øynene.
Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt.
- **Åndedrettsvern:** Ved sikker overholdning av arbeidsplassgrenseverdier ingen særlige tiltak nødvendig.
- **Håndvern:**
Beskyttelseshansker mot kjemikalier er ikke nødvendig.
Ved håndtering av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelseshansker.

(fortsatt på side 4)

NO

Handelsnavn: P400 ABS Model

(fortsatt fra side 3)

- **Øyevern:** Vernebrille
- **Kroppsvern:** Ved handling av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelsesdrakt.

9: Fysiske og kjemiske egenskaper**· 9.1 Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper****· alminnelige opplysninger****· Utseende:**

Form:	fast
Farge:	melkaktig hvit
Lukt:	uten lukt
Lukterskel:	ikke bestemt

· Tilstandsendring

Smeltepunkt/smelteområde:	ikke anvendelig
Kokepunkt/kokeområde:	ikke anvendelig

· Flammepunkt: Ikke brukbar**· Antennelighet (fast, gassformet):** combustible**· Antennelsestemperatur:****Spaltningsstemperatur:** > 300 °C**· Selvantennelighet:** Produktet er ikke selvantennelig.**· Eksplosjonsfare:** Produktet er ikke eksplosjonsfarlig.**· Eksplosjonsgrenser:****nedre:** ikke bestemt**øvre:** ikke bestemt**· brannfremmende egenskaper:** ikke anvendelig**· Damptrykk:** ikke anvendelig**· Tetthet ved 20 °C:** 1,05 g/cm³**· relativt tetthet ved 20 °C:** 1,05**· damptetthet:** ikke anvendelig**· fordampningshastighet:** ikke anvendelig**· Løslighet i / blandbarhet med****Vann:** uløslig**· Fordelingskoeffisient (n-oktanol/vann):** ikke bestemt**· Viskositet:****dynamisk:** ikke anvendelig**kinematisk:** ikke anvendelig**· 9.2 Annen informasjon:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.**10: Stabilitet og reaktivitet****· 10.1 Reaktivitet:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.**· 10.2 Kjemisk stabilitet****· Termisk spaltning / vilkår som må unngås:** Temperaturer over 300 °C**· 10.3 Mulighet for farlige reaksjoner:** Det kjennes ingen farlige reaksjoner.**· 10.4 Forhold som bør unngås:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.**· 10.5 Inkompatible materialer:** Sterke oksydasjonsmidler**· 10.6 Farlige nedbrytningsprodukter:**

Irriterende gasser/damper

(fortsatt på side 5)

NO

Trykkdato: 05.03.2013

revidert den: 05.03.2013

Handelsnavn: P400 ABS Model

(fortsatt fra side 4)

Kvelstoffoksyder (NO_x)
Kullmonoksyd (CO) og kulldioksyd (CO₂)
Cyanvannstoff (blåsyre)
Styrol

11: Opplysninger om helsefare

- **11.1 Informasjon om toksikologiske virkninger**
- **Akutt toksisitet:**

- **Klassifiseringsrelevante LD/LC50-verdier:**

100-41-4 etylbenzen

Oral	LD50	3500 mg/kg (rotte)
Dermal	LD50	15500 mg/kg (kanin)
Inhalativ	LC50/4 h	17,2 mg/l (rotte)

- **Primær irritasjonsvirkning:**
- **på huden:** Fare for mekaniske irritasjon med stovpartikler
- **på øyet:** Fare for mekaniske irritasjon med stovpartikler
- **Sensibilisering:** Ingen sensibiliserende virkning kjent
- **Ytterligere toksikologiske henvisninger:**
Ved sakkyndig omgang og formålsrettet bruk har produktet, etter våre erfaringer og etter de informasjonen som foreligger hos oss, ingen helseskadelige virkninger.
- **Informasjon om følgende grupper med potensielle virkninger:**
- **Toksisitet ved gjentatt inntak** ikke klassifisert
- **CMR-virkninger (kreftfremkallende virkninger, arvestoffskadelige og reproduksjonsskadelige virkninger)**
Ifølge nåværende kunnskap ingen CMR-effekter kjent.

12: Miljøopplysninger

- **12.1 Giftighet**

- **Akvatisk toksisitet:**

100-41-4 etylbenzen

EC50/48 h	1,8 - 2,9 mg/l (daphnia)
IC50/72 h	4,6 mg/l (selenastrum capricornutum)
LC50/96 h	94,44 mg/l (carassius auratus)
	12,1 mg/l (pimephales promelas)
	4,2 mg/l (onchorhyncus mykiss)

- **12.2 Persistens og nedbrytbarhet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.3 Bioakkumulasjonspotensial** Konsentreres ikke i organismer.
- **12.4 Mobilitet i jord** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Ytterligere økologiske informasjon:**
- **Generelle informasjon:** WGK 1 (Selvklassifisering): lett farlig for vann
- **12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
- **PBT:** Ikke brukbar.
- **vPvB:** Ikke brukbar.
- **12.6 Andre skadelige virkninger** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

13: Fjerning av kjemikalieavfall

- **13.1 Metoder for avfallsbehandling**
- **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.

(fortsatt på side 6)

NO

Trykkdato: 05.03.2013

revidert den: 05.03.2013

Handelsnavn: P400 ABS Model

(fortsatt fra side 5)

- **Europeiske avfallslisten**
Innordningen til avfallskodenumrer i henhold til EAK må skje avhengig av bransjen og prosessen.
- **Ikke rengjort emballasje**
- **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.

14: Opplysninger om transport

· 14.1 UN-nummer: · ADR, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.2 Korrekt UN-forsendelsesbetegnelse · ADR, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.3 transport fareklasser · ADR, IMDG, IATA · klasse	bortfaller
· 14.4 Emballasjegruppe: · ADR, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.5 Miljøfarer:	Ikke brukbar.
· 14.6 Særskilte forholdsregler for bruker	Ikke brukbar.
· 14.7 Transport i bulk iht. annekst II til MARPOL 73/78 og til IBC-koden	Ikke brukbar.
· Transport/ytterligere informasjoner:	Ikke farlig gods iflg. ovenstående forordninger
· UN "Model Regulation":	-

15: Opplysninger om lover og forskrifter

- **15.1 Helse-, sikkerhets- og miljøforskrifter/lovgivning som gjelder spesielt for stoffet eller stoffblandingen**
- **Nasjonale forskrifter:**
- **Vannfareklasse: WGK 1 (Selvklassifisering):** lett farlig for vann
- **15.2 Kjemisk sikkerhetsvurdering:** En kjemisk sikkerhetsvurdering er ikke utført.

16: Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Opplysningene er basert på vårt kjennskap i dag. De utgjør dog ingen forsikring om produkttegenskaper og er ikke grunnlag for noe kontraktsmessig rettsforhold.

- **Relevante satser**
Denne/disse R-sats(er) gjelder bare ingrediensen/er og IKKE representerer stoffblandingsens klassifisering.
H225 Meget brannfarlig væske og damp.
H332 Farlig ved innånding.
.....
R11 Meget brannfarlig
R20 Farlig ved innånding
- **Avdeling som utsteder datablad:**
C.S.B. GmbH
Düsseldorfer Str. 113
47809 Krefeld / Germany
Phone: +49 - 2151 - 652086-0
Fax: +49 - 2151 - 652086-9
- **Forkortelser og akronymer:**
RID: Règlement international concernant le transport des marchandises dangereuses par chemin de fer (Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail)

(fortsatt på side 7)

NO

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) n. 1907/2006, artikkel 31

Trykkdato: 05.03.2013

revidert den: 05.03.2013

Handelsnavn: P400 ABS Model

(fortsatt fra side 6)

*ICAO: International Civil Aviation Organization**ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)**IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods**IATA: International Air Transport Association**GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals**LC50: Lethal concentration, 50 percent**LD50: Lethal dose, 50 percent*

NO